

Ülevaade apteekide tegevusest

Apteekide arv

Eestis tegutsevate apteekide liigid on üldapteek, veterinaarapteek ja haiglaapteek. Apteegil võib struktuuriüksustena olla kuni 3 haruapteeki. Aastatel 2011–2015 toimunud muutusi apteekide koguarvus kajastab järgnev tabel, kus on välja toodud tegevusluba omavate apteekide arv koos haruapteekidega aasta alguse seisuga.

Apteekide arv koos haruapteekidega 2011–2015

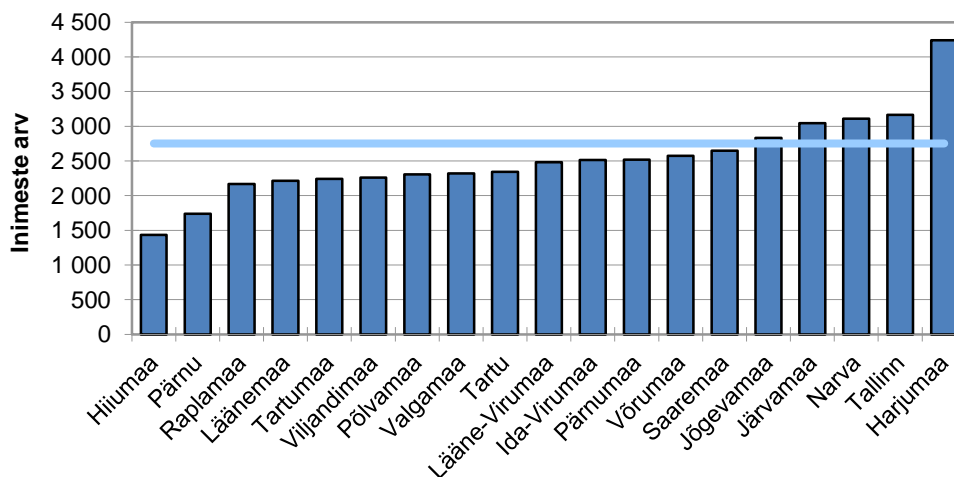
	2011	2012	2013	2014	2015
Üldapteegid	477	469	475	478	476
Haiglaapteegid	26	24	25	24	24
Veterinaarapteegid	7	5	4	4	4

*Tegevusluba omavate apteekide arv koos haruapteekidega 1. jaanuari seisuga

2014. aastal vähenes üldapteekide arv 2 võrra. Üldapteekidest suleti 2014. aasta jooksul 5 ja avati 4 uut põhiapteeki, haruapteekide arv vähenes samuti 1 võrra. 2015. aasta jaanuari alguses oli Eestis tegevusluba väljastatud 310 üldapteegile, millel oli 166 haruapteeki. Enam kui veerand üldapteekidest asub Tallinnas. 73% kõikidest üldapteekidest ja nende haruapteekidest asuvad linnades.

Eestis oli 2014. aasta esimese jaanuari seisuga keskmiselt üks ravimite jaemüügikoht 2753 inimese kohta. Enamikes maakondades jääb see number Eesti keskmisele alla. Seevastu Harjumaal, Tallinnas, Narvas ja Järvamaal on ühe apteegi kohta ligikaudu 3000 elanikku või enam. Horisontaalne joon viitab Eesti keskmisele. Arvutamiseks kasutatud rahvaarv pärineb Statistikaameti regionaalarengu andmebaasist.

Inimeste arv ühe apteegi kohta suuremates linnades ja maakondades 2014. aasta alguses võrreldes Eesti keskmisega

Haiglaapteekide arv on viimaste aastate jooksul püsinud suhteliselt samal tasemel. 2014. aasta jooksul muutusi ei toimunud, 2015. aasta alguseks oli haiglaapteekide 23, lisaks 1 haruapteek. Haiglaapteekidest 7 asusid Tallinnas ja 3 Harjumaal. Ülejäänud maakondades ning suurematest linnadest Tartus ja Narvas oli 1 haiglaapteek. Vaid Valgamaal ja Võrumaal ei ole ühtegi haiglaapteeki.

Alates 2003. aastast on veterinaarapteekide arv pidevalt vähenenud. 2015. aasta alguse seisuga tegutses Eestis 4 veterinaarapteeki: Tallinnas, Tartus, Põlvamaal ja Saaremaal.

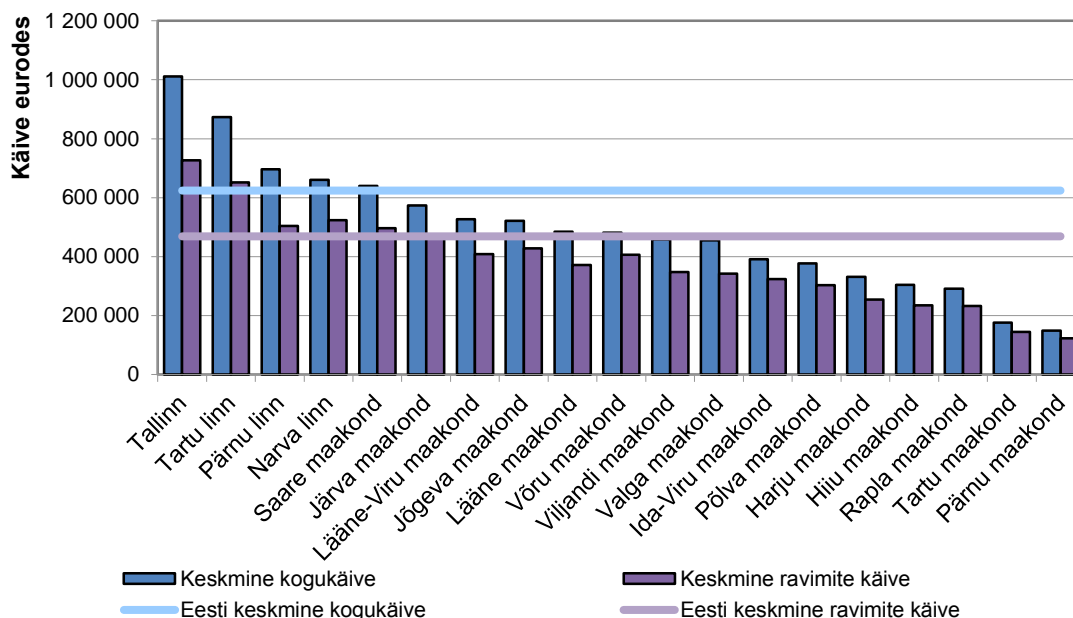
Üldapteegid

Apteegistatistika põhineb apteekide kvartaalselt esitatavatel aruannetel. Üldapteekide andmed on esitatud koos käibemaksuga.

Üldapteekide käive koosneb ~75% ulatuses ravimite ja ~25% ulatuses muude kaupade käibest. Ravimite käive sisaldab käsimüügravimite, retseptiravimite ja veterinaarravimite käivet. Retseptiravimite käibe võib omakorda jaotada soodustusega ja soodustusega retseptide alusel väljastatud ravimite käibeks. Muude kaupade hulka kuuluvad apteegis müüdavad hügieenitarbed, põetusvahendid, meditsiinitehnika, toidulisandid, kosmeetika jm.

2014. aastal oli üldapteekide kogukäive 297 miljonit eurot, mis on suurenenud võrreldes varasema aastaga 6,1%. Üldapteekide aasta keskmine kogukäive oli 0,62 miljonit eurot ja aasta keskmine ravimite käive 0,47 miljonit eurot. Kui vaadata üldapteekide käivet eraldi suuremate linnade ja maakondade lõikes, on näha, et aasta keskmine käive on tugevasti mõjutatud Tallinna ja Tartu apteekide käibest.

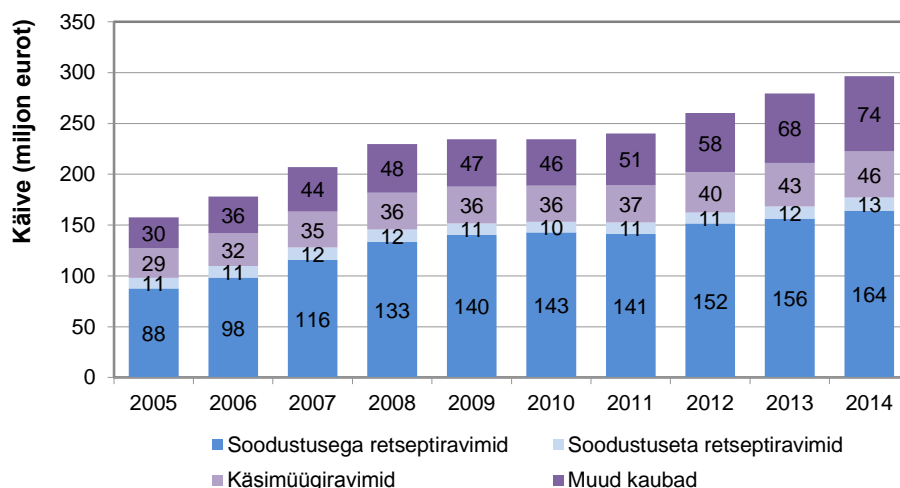
Üldapteekide aasta keskmine käive suuremate linnade ja maakondade lõikes, 2014

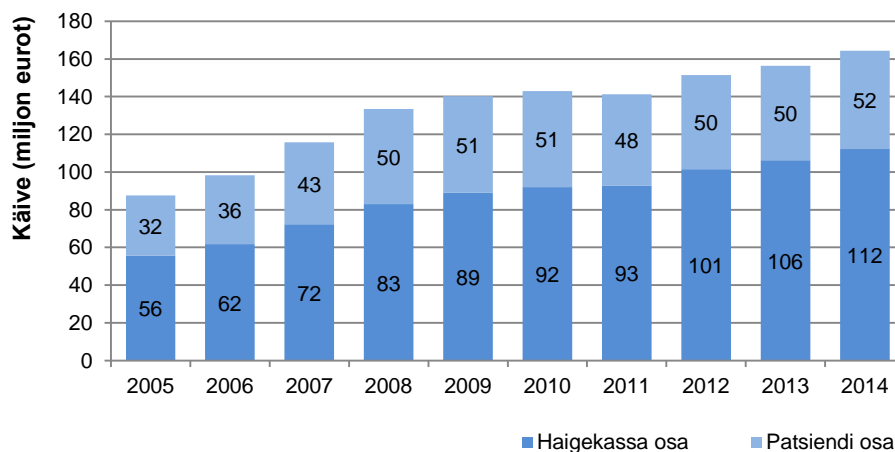
Viimase kümne aastaga on üldapteekide ravimite käive kasvanud 75%, olles 2014. aastal 223 miljonit eurot. Kõige enam väljastatakse üldapteekidest ravimeid soodustusega retseptide alusel, mille käive 2014. aastal oli 164 miljonit eurot, moodustades retseptiravimite käibest 93%. Soodustusega retseptiravimite käive on hakanud viimasel kahel aastal taas suurenema, saavutades 2014. aastal taas 2008. aasta taseme. Käsimüügiravimite käive on viimasel viiel aastal pidevalt tõusnud, 2014. aastal võrreldes 2013. aastaga 6,8%. Veterinaarravimite käive on üldapteekides suhteliselt tagasihoidlik, jäädes 2014. aastal 0,47 miljoni euro juurde. EL retseptide alusel väljastati 2014. aastal ravimeid 111 tuhande euro väärtuses.

Üldapteekide kogukäive aastatel 2005-2014

Soodustusega retseptiravimite maksumusest tasus patsient 2014. aastal 32% ja Eesti Haigekassa 68%. See suhe on püsinud viimastel aastatel stabiilsena. Soodusretsepti keskmist maksumust mõjutab nii väljastatud soodusravimite kogus, hind kui ka konkreetse soodusravimi valik, st kas kasutatakse sama toimeainega kallimaid või odavamaid ravimipreparaate. 2014. aastal oli soodusretsepti keskmine maksumus 20 eurot, mis on jäänud samale tasemele võrreldes eelneva kolme aastaga.

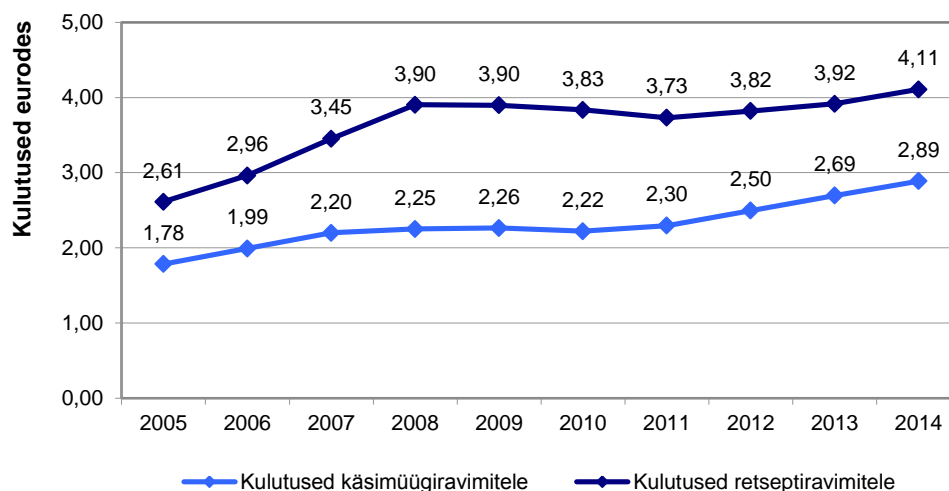
Soodustusega retseptiravimite käive üldapteekides aastatel 2005-2014

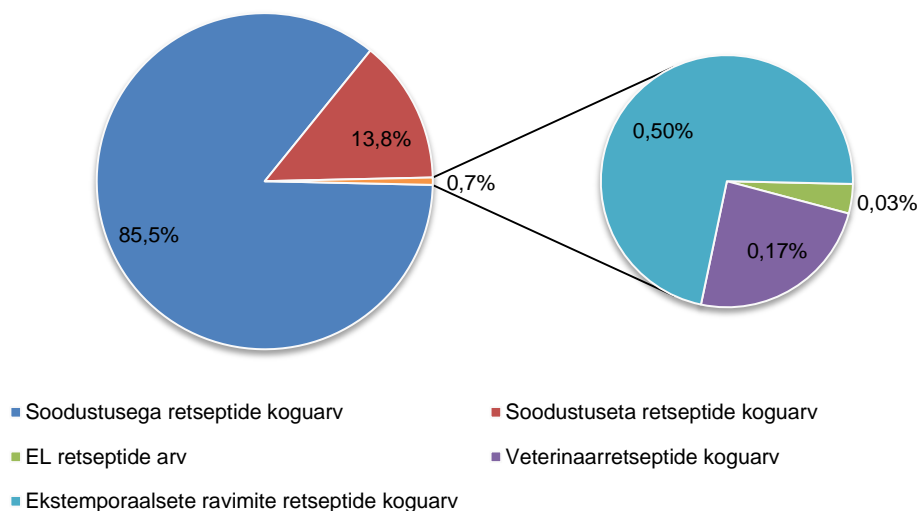
Järgmine joonis kirjeldab igakuiseid otseseid kulutusi ravimitele ühe elaniku kohta aastatel 2005–2014. Eesti elanik kulutas 2014. aastal ravimitele ühes kuus keskmiselt 7 eurot, aastas 84 eurot. Võrreldes 2013. aastaga suurenesid kulutused nii käsimüügiravimitele (7%) kui ka retseptiravimitele (5%).

Kulutused ravimitele ühes kuus ühe elaniku kohta aastatel 2005-2014

2014. aastal käideldi üldapteekides üle 9,4 miljoni retsepti. Kõige enam väljastati üldapteekidest ravimeid soodustusega retseptide alusel (85,5%). Soodustuseta retsepte oli veidi üle 1,3 miljoni (13,8%), EL retsepte käideldi pisut alla kahe ja poole tuhande (0,03%) ja ekstemporaalseid retsepte ligikaudu viiskümmend tuhat (0,5%). Veterinaarseks otstarbeks väljastati ravimeid ligi kuuteistkümmend tuhande (0,17%) retsepti alusel.

Üldapteekides käideldud retseptid 2014

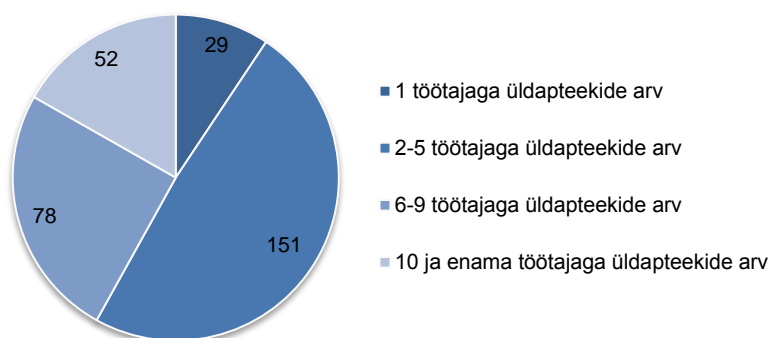

2014. aastal valmistas 5% üldapteekidest nii ekstemporaalseid, seeriaviisilisi kui ka jaendatud ravimeid. 16% üldapteekidest valmistas seeriaviisilisi ravimeid, 41% valmistas ekstemporaalseid ravimeid ja 11% apteekidest jaendas ravimpakendeid. Ligi pooltes (56%) üldapteekides ei valmistatud ega jaendatud ühtki ravimpakendit. Kokku valmistati 2014. aasta jooksul üldapteekides üle 123 tuhande ravimipakendi, neist ekstemporaalseid ravimeid üle 41 tuhande pakendi. Ekstemporaalseid ravimeid valmistati kõige enam Tallinna apteekides, moodustades 55% kõigist 2014. aastal üldapteekides valmistatud ekstemporaalsetest ravimitest. Seeriaviisilisi ravimeid valmistati kõige enam Tartus, moodustades 52% kõigist 2014. aastal üldapteekides valmistatud seeriaviisilistest ravimitest.

2014. aasta lõpul töötas Eesti üldapteekides, sh haruapteekides, 817 proviisorit, 649 farmatseuti ning 466 muud töötajat. 30% kõikidest üldapteekide töötajatest töötab osalise tööajaga. Ligikaudu 33% kõigist üldapteekides töötavatest proviisoritest ja 50% farmatseutidest töötab Tallinna üldapteekides. Kõige suurem proviisorite osakaal on Tartu üldapteekides, moodustades kõigist Tartu linna üldapteekide töötajatest 71%. Kogu Eesti võrdluses moodustavad proviisorid 42%, farmatseudid 34% ja muud töötajad 24% kõigist üldapteekide töötajatest. Enamasti töötas ühes üldapteegis (põhiapteek koos haruapteekidega) 2–5 töötajat. Arvuliselt on kõige rohkem enam kui 10 töötajaga üldapteeke Tallinnas ja 1 töötajaga üldapteeke Tartumaal.

Üldapteekide jaotus töötajate arvu alusel 2014

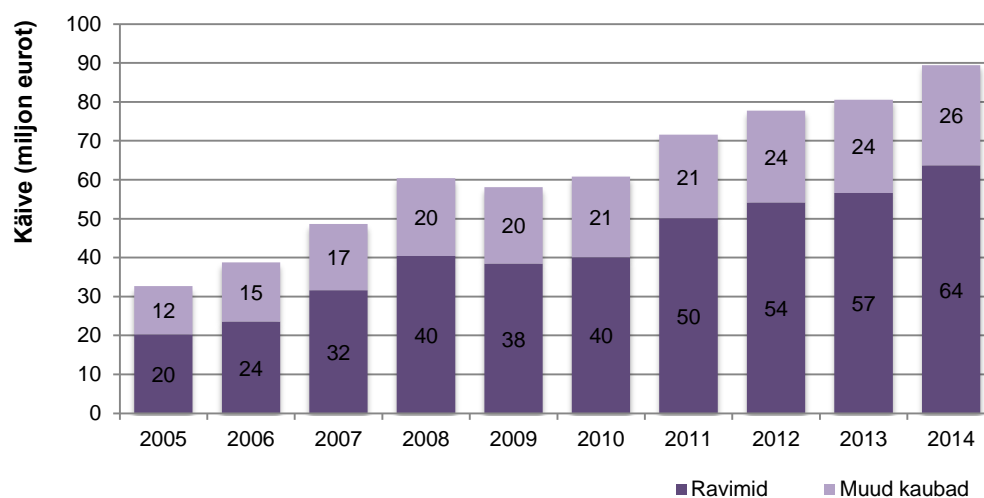

Haiglaapteegid

Viimase kümne aastaga on haiglaapteekide kogukäive suurenenud ligikaudu 3 korda. Haiglaapteekide kogukäive 2014. aastal oli 89,4 miljonit eurot, millest ravimite käive moodustas 71% (63,7 miljonit eurot). Haiglaapteekide käive on arvestatud ilma käibemaksuta.

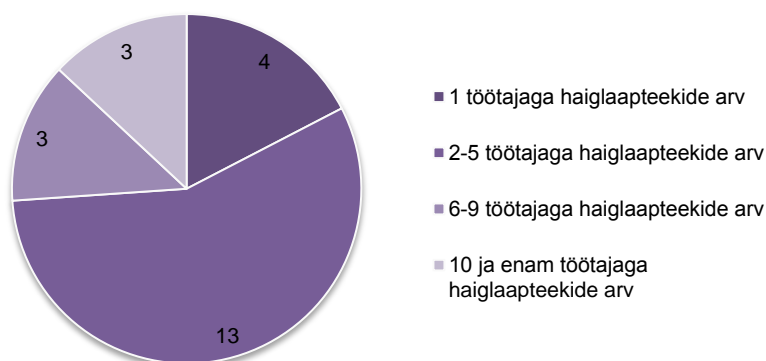
Haiglaapteekide kogukäive aastatel 2005-2014

Haiglaapteekide aastakäibed on väga erinevad. Viieteistkümne haiglaapteegi ehk ligi $\frac{2}{3}$ haiglaapteekide aastakäive oli väiksem kui 1 miljon eurot. Keskmise suurusega haiglaapteeki, mille aastakäive jäi ühe ja viie miljoni euro vahele, on 4 ning lisaks neile on Eestis veel 4 suurt haiglaapteeki, mille aastakäive oli 2014. aastal suurem kui 5 miljonit eurot. Kokku moodustasid neli suurimat apteeki 80% haiglaapteekide kogukäibest. Seega mõjutavad neli suurimat haiglaapteeki väga tugevalt ka haiglaapteekide keskmist aastakäivet, mis 2014. aastal oli 3,9 miljonit eurot. Kui vaadelda kõiki ülejäänud haiglaapteeki neljast suurimast eraldi, on keskmine aastakäive tunduvalt väiksem, 0,95 miljonit eurot.

Haiglaapteekides töötavad enamasti proviisorid. 2014. aasta lõpus töötas haiglaapteekides 72 proviisorit, 39 farmatseuti ning 38 muud töötajat. Keskmise suurusega haiglaapteegis töötab kuni 5 inimest, vaid suurimates haiglaapteekides töötab rohkem kui 5 inimest.

Haiglaapteekide jaotus töötajate arvu alusel 2014

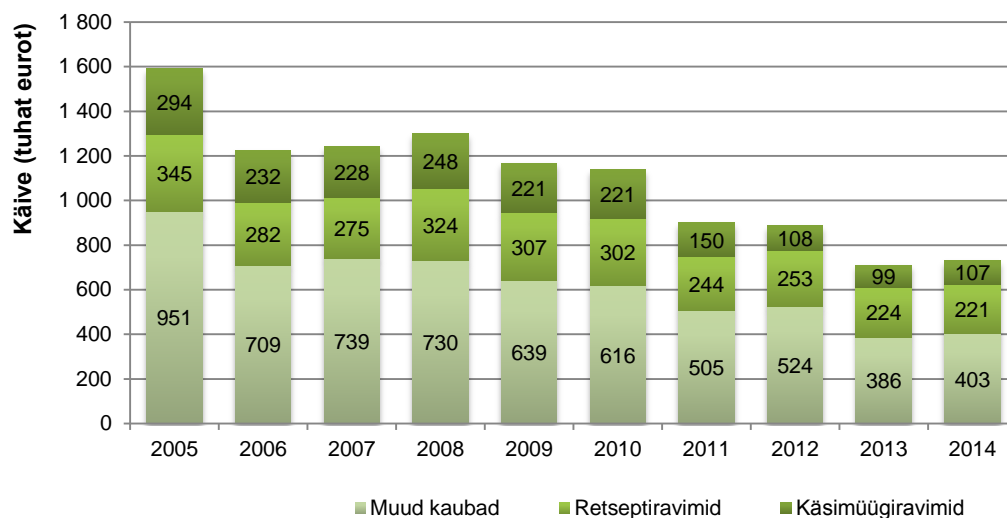

Veterinaarapteegid

Sarnaselt üld- ja haiglaapteekidele moodustab veterinaarapteekide käibe ravimite käive ja muude kaupade käive. Erinevalt üldapteekidest moodustab veterinaarapteekide käibest suurema osa muude kaupade käive, mis 2014. aastal oli 55%.

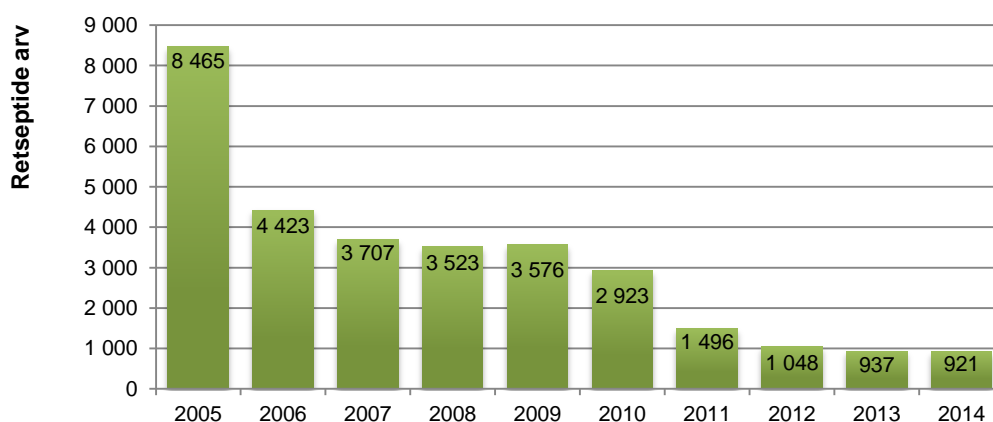
Seoses veterinaarapteekide arvu vähenemisega on kahanenud alates 2005. aastast ka veterinaarapteekide kogukäive. Väga väike tõus on vaid 2014. aastal, mil veterinaarapteekide käive suurenes võrreldes eelneva aastaga 3%, ulatudes veidi enam kui 730 tuhande euroni.

Veterinaarapteekide kogukäive aastatel 2005-2014

Veterinaarapteekidest väljastatakse retseptiravimeid nii tellimislehtede kui retseptide alusel. Veterinaarapteekides käideldud retseptide arv on kümne aastaga vähenenud 89%.

Käideldud retseptide arv veterinaarapteekides aastatel 2005-2014

2014. aasta lõpus töötas neljas veterinaarapteegis kokku 7 veterinaararsti.